

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGISI*

Kamile ŞANLI KULA

Ahi Evran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, sanli2004@hotmail.com

Turan SARAÇ

Çiçekdağı Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi, turan_35_40@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Ahi Evran Üniversitesi dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kaygı düzeylerini bazı sosyodemografik değişkenler açısından incelemektir. Bu değişkenler öğrencilerin üniversiteye giriş yılı, cinsiyet, öğrenim gördüğü fakülte/yüksekokul, ağırlıklı genel not ortalaması, anne-baba tutumu, ailesinin ortalama aylık geliri ve barındıkları yerlerden oluşmaktadır. Araştırmanın evreni 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı'nda Ahi Evran Üniversitesi'ne bağlı dört yıllık eğitim veren fakülte ve yüksekokulların dördüncü sınıflarında öğrenim gören 2489 öğrencinin tamamından oluşmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Spielberger ve Gorsuch (1964) tarafından geliştirilen toplam 40 sorudan oluşan Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği'nin sürekli kaygıyı ölçen 20 soruluk kısmı kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken frekans, yüzde, t-testi, varyans analizi ve Bonferroni testinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; cinsiyet, fakülte/yüksekokul, anne-baba tutumu, ailenin ortalama aylık geliri ve barınılan yer değişkenlerine göre öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu, üniversiteye giriş yılı ve ağırlıklı genel not ortalamalarına göre sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Üniversite, Öğrenci, Gelecek.

THE FUTURE ANXIETY OF THE UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

The purpose of this research is to investigate the future anxiety of the senior students from the faculties and colleges of Ahi Evran University in terms of some sociodemographic variants. The population of the study consists of 2489 senior students from the faculties and colleges of Ahi Evran University in 2013-2014 Educational Year Spring Term. In research "Personal Information Form" developed by the researcher, "Trait Anxiety Inventory" developed by Spielberger and Gorsuch (1964) were used. Data were analyzed by frequency, percentage, t-test, variance analyze and Bonferroni test.

There weren't differences between the trait anxiety levels of the students in terms of university entrance year and weighted grade point average variants. There were differences between the trait anxiety levels of the students in terms of gender, faculty/college, parent attitude, average monthly income and accommodation variants.

Key Words: Anxiety, university, student, statistics.

* Bu çalışmaya kaynak oluşturan veriler "Ahi Evran Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı ve Umutsuzluklarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tez çalışmasına aittir.

Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi tarafından **PYO-FEN.4003.13.001** proje numarası ile desteklenmiştir.

Giriş

Kaygı Türk Dil Kurumu sözlüğünde üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa anlamlarına karşılık gelmektedir (TDK, 2014).

Kaygı (anksiyete) sözcüğünün kökü eski yunanca "anxietas" olup; endişe, korku, merak anlamlarına gelmektedir (Köknel, 1989). Kaygı iç ve dış dünyadan kaynaklanan bir tehlike olasılığı ya da kişi tarafından tehlike olarak algılanıp yorumlanan herhangi bir durum karşısında yaşanan duygudur (Işık, 1996'dan aktaran Çakmak ve Hevedanlı, 2005: 115). Kaygı ile ilgili çok sayıda çalışması olan Öner (1977) kaygıyı, bireyin tehlikeli ya da tehdit edici olarak algıladığı, etkilerinin hoş olmadığını umduğu çevresel kaynaklı bir uyarıcıya bağlı olan bireyde oluşan bir ruh hali olarak tanımlar (Çakmak ve Hevedanlı, 2005: 116).

Kaygı, kişinin dış dünyasından veya iç dünyasından gelen bir uyararla karşılaştığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel tepkilerdir. Bir başka deyişle kişinin karşılaştığı durum ve olaylar karşısında duyduğu ve engellemekte zorluk çektiği aşırı endişe ve uyarılmışlık halidir (Özkan, 2014). Kaygının olumsuz yönlerine rağmen organizmayı uyarıcı, koruyucu ve motive edici özellikleri de vardır. Olumlu kaygı bireyi toplum içinde önemli konumlara gelmeye motive etmekte ve öğrenmeye karşı istekli kılmaktadır (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007: 284).

Kaygı bireylerde görülme şekillerine göre durumluk kaygı ve sürekli kaygı olmak üzere iki alt boyuta ayrılmaktadır. Bireyler kendilerini ilgilendiren bazı anlık olaylar karşısında o olayın etkisi altında kaldıkları süre içerisinde kaygı yaşayabilecekleri gibi, bazen de yaşamları boyunca içten kaynaklanan sürekli bir kaygı durumu içerisinde olabilmektedirler. Durumluk kaygı bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı hissettiği subjektif korku; sürekli kaygı ise bireyin kaygı yaşantısına olan yatkınlığı, içinde bulunduğu durumları genellikle stresli olarak algılaması ve/veya yorumlaması şeklinde tanımlanmıştır (Öner ve Le Compte, 1985).

İnsan sosyal bir varlık olduğu için, içinde yaşadığı sosyal çevrenin birey üzerindeki etkisi önemlidir. Bunların içinde aile ilk sırada yer alır. Çünkü öğrencinin sağlıklı bir ilişki geliştirmesinde diğer çevrelerden daha yüksek güce sahip bir değişken olarak görülmektedir. Ailenin istemleri, beklentileri, yaşantısı, tutumu, kardeş sayısı öğrencide kaygının oluşumunda önemli etkenlerden bazıları olarak sayılmaktadır. Öğrencilerde görülen kaygının çoğu onların okul başarılarında anne-babanın yüksek beklentilerine ulaşamama kaygısından oluşur (Varol, 1990).

Öğrencinin cinsiyeti, ailesinin sosyoekonomik düzeyi, kişiliği ve duygusal durumuna ilişkin yapılan bazı araştırmalarda anne-baba mesleği, okuldaki başarı, barındığı yer, ailenin ekonomik durumu ve arkadaş çevresi öğrencide kaygı yaratıcı etmenler olarak görülmektedir. Ayrıca kaygı kişinin ruhsal durumunu etkileyebilmektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2004: 3).

Erken sınıflardan başlayarak üniversite yıllarına kadar, hatta üniversiteyi tamamladıktan sonra da devam etmekte olan merkezi sınavlar, öğrenciler üzerinde

kaygı ve umutsuzluk durumu oluşturmaktadır (Tümkiye, Aybek ve Çelik, 2007: 966-967).

Üniversite öğrenimi süresince öğrenimin görüldüğü şehirden, sosyoekonomik düzeye, üniversite ortamındaki ilişkilerden, barınma sorununa kadar birçok faktör öğrencilerin kaygıları üzerinde etkili olmaktadır (Dursun ve Aytaç, 2009: 72). Üniversite yılları bireylerin yaşamlarında kuşkusuz önemli bir yere sahiptir. Bunun yanında üniversitenin son yılı öğrencilerin mezun olduktan sonra hayatlarında yeni bir döneme girmeleri açısından ayrı bir öneme sahiptir. Bu yılın sonunda artık öğrencilik yaşamı bitecek toplumda nitelikli birer birey olacaklardır. İş seçimi, gerçek hayatta rolünü almasına yönelik planlar, yaşadığı arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak sıralanabilir (Çakmak ve Hevedanlı, 2004: 3; Çakmak ve Hevedanlı, 2005: 116).

Bireylerin yaşamlarında karşılaştıkları pek çok olumsuz durum onların yaşamlarından kaygı duymalarına ve hayata daha olumsuz bakmalarına neden olmaktadır. Üniversite son sınıfta okuyan öğrencilerde kaygı oluşmasına neden olan etmenler araştırılarak bu olumsuz durumların ortadan kalkmasına yönelik gerekli önlemler alınabileceği düşünülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyleri ile ilgili literatürde farklı çalışmalar olmakla birlikte yapılan bu çalışma üniversitenin dördüncü sınıfta öğrencisi bulunan dört yıllık eğitim veren bütün fakülte/yüksek okul ve bölümlerini kapsamaya yönüyle benzer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Bu çalışmada dördüncü sınıfta öğrenim gören üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı, bununla ilişkili olabileceği düşünülen bazı sosyodemografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyleri nedir?
2. Kaygı düzeyi ortalamaları üniversiteye giriş yılı, cinsiyet, öğrenim görülen fakülte/yüksek okul, ağırlıklı genel not ortalaması, anne-baba tutumu, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ve barınılan yer değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Yapılan araştırma nicel boyutlu olup çalışmada genel tarama modelleri türlerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Genel tarama modelleri,

çok sayıda elemandan oluşan bir evrende evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Genel tarama modelleri içerisinde yer alan ilişkisel tarama modeli ise; iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2012: 79-81). Bu çalışmada, dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kaygı düzeylerinin üniversiteye giriş yılı, cinsiyet, öğrenim görülen fakülte/yüksekokul, ağırlıklı genel not ortalaması, anne-baba tutumu, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ve barınılan yer değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği betimlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı'nda Ahi Evran Üniversitesi'ne bağlı dört yıllık eğitim veren fakülte ve yüksekokulların dördüncü sınıflarında öğrenim gören 2489 öğrencinin tamamından oluşmaktadır. Araştırma doğrudan evren üzerinde yapıldığından örneklem alma yoluna gidilmemiştir. 2489 öğrencinin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ancak çeşitli nedenlerle 1293 öğrenciye ulaşılmıştır. Bazı anketlerin tam olarak doldurulmamasından kaynaklanan problemlerden dolayı analizlere ve amaca uygun olarak dönen anket sayısı 1160 olmuştur. Anketlerin geri dönüş oranı %89.71 gibi yüksek bir orandır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanması aşamasında öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerini belirlemek için, 1964 yılında Spielberger ve Gorsuch tarafından normal ve normal olmayan bireylerdeki sürekli ve durumluk kaygı düzeylerinin ölçülmesi amacıyla geliştirilen ve toplam 40 sorudan oluşan Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği'nin sürekli kaygıyı ölçen 20 soruluk kısmı kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması ve standardizasyonu Öner ve Le Compte (1985) tarafından yapılmıştır. Sürekli Kaygı Ölçeği'nin test tekrar test güvenilirliği 0.71 ile 0.86 arasında, alfa korelasyonları ile hesaplanan iç tutarlılık ve homojenlik katsayıları 0.83 ile 0.87 arasında bulunmuştur (Öner, 2009). İlk bölümde yer alan Kişisel Bilgi Formu'nda ise öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmış sorular bulunmaktadır.

Elde edilen veriler bilgisayar üzerinde SPSS 22,0 paket programında değerlendirilmiştir. Veriler değerlendirilirken öncelikle frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuştur. İki grup ortalamasının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla grup ortalamasının karşılaştırılmasında ise varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Grup ortalamaları arasında farklılık bulunduğu bu farklılığın hangi grup veya gruptan kaynaklandığını belirlemek için Bonferroni testi kullanılmıştır.

Verilerin analizinde ilk önce öğrencilerin kişisel bilgilerinin frekans ve yüzde dağılımları incelenmiş, öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması alınarak

çalışma grubunun genel kaygı düzeyi hakkında bilgi verilmiştir. İkinci aşamada araştırmaya katılan öğrencilerin Sürekli Kaygı Ölçeği'nden aldıkları puanlar üniversiteye giriş yılı, cinsiyet, öğrenim görülen fakülte/yüksekokul, ağırlıklı genel not ortalaması, anne-baba tutumu, ailenin ortalama aylık geliri ve barınılan yer değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan testlerden elde edilen verilere yer verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen bulgular yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerinin bazıları için frekans ve yüzde değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

Kişisel Bilgiler		Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Üniversiteye Giriş Yılı	2008	9	0.8
	2009	74	6.4
	2010	1059	91.2
	2011	18	1.6
Cinsiyet	Kız	770	66.4
	Erkek	390	33.6
Fakülte/Yüksekokul	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	73	6.3
	Eğitim Fakültesi	426	36.7
	Fen Edebiyat Fakültesi	313	27.0
	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu	33	2.9
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	158	13.6
	Sağlık Yüksekokulu	106	9.1
	Ziraat Fakültesi	51	4.4
Ağırlıklı Genel Not Ortalaması	1-1.99	31	2.7
	2-2.99	814	70.1
	3-4	315	27.2
Anne-Baba Tutumu	İlgisiz	37	3.2
	Otoriter	230	19.8
	Demokrat	893	77.0
Ailenin Ortalama Aylık Geliri	0-799 TL	170	14.7
	800-3.499 TL	895	77.1
	3500 TL +	95	8.2
Barınılan Yer	Özel Yurt	104	9.0
	Devlet Yurdu	272	23.4
	Apart	103	8.9
	Ev	681	58.7

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun 2010 yılı girişli olduğu, kız öğrencilerin sayıca erkek öğrencilerden daha fazla olduğu, en fazla

öğrencinin Eğitim Fakültesi'nde en az öğrencinin Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nda öğrenim gördüğü, öğrencilerin büyük bir kısmının ağırlıklı genel not ortalamasının 2-2.99 aralığında olduğu, anne-babasının kendilerine demokratik tutum gösterdiği, ailesinin ortalama aylık gelirinin 800-3.499 TL aralığında olduğu ve evde barındığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sürekli kaygı düzeyine ilişkin analiz sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sürekli Kaygı Düzeyi

	n	Minimum	Maksimum	\bar{x}	ss
Sürekli Kaygı Puanı	1160	23	73	43.41	8.73

Sürekli Kaygı Ölçeği'nden elde edilebilecek en yüksek puan 80 en düşük puan ise 20'dir. Büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan düşük kaygı seviyesini belirtir (Öner, 2009). Sesti (2000) ölçekten alınan puanların 20-39 arası düşük, 40-59 arası orta, 60-80 arası yüksek kaygı skoru olduğunu belirtmiştir. Tablodan öğrencilerin sürekli kaygı puanı ortalamasının $\bar{x} = 43.41$ ile orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre üniversite öğrencilerin orta düzeyde kaygı yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 3'te öğrencilerin üniversiteye giriş yıllarına göre sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Üniversiteye Giriş Yıllarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarının Özet İstatistik Sonuçları

Üniversiteye Giriş Yılı	n	\bar{x}	ss
2008	9	43.11	7.13
2009	74	44.31	9.93
2010	1059	43.29	8.67
2011	18	46.66	7.38

Tablodan 2008 yılı girişli öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının $\bar{x} = 43.11$ ile en düşük, 2011 yılı girişli öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının ise $\bar{x} = 46.66$ ile en yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin üniversiteye giriş yıllarına göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Üniversite Giriş Yıllarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	265.163	3	88.388	1.159	0.324
Gruplar İçi	88138.043	1156	76.244		
Toplam	88403.206	1159			

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin üniversiteye giriş yıllarına göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı

görülmüştür ($p > 0.05$). Bu sonuç üniversite giriş yılına göre öğrencilerin benzer kaygılar taşıdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin sürekli kaygı puanı ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla uygulanan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
Kız	770	44.44	8.62	5.743	1158	0.000
Erkek	390	41.37	8.60			

Tablo 5 incelendiğinde kız öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının ($\bar{x} = 44.44$) erkek öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasından ($\bar{x} = 41.37$) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Cinsiyetin öğrencilerin kaygı düzeyleri üzerinde etkili olduğunu ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha kaygılı olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokullara göre sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin özet istatistik değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Fakülte/Yüksekokullara Göre Sürekli Kaygı Puanlarının Özet İstatistik Sonuçları

Fakülte/Yüksekokul	n	\bar{x}	ss
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)	73	41.67	8.40
Eğitim Fakültesi	426	43.63	8.39
Fen Edebiyat Fakültesi (FEF)	313	44.65	8.96
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu (FTR Yüksekokulu)	33	37.96	8.78
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF)	158	44.07	8.00
Sağlık Yüksekokulu	106	42.03	9.27
Ziraat Fakültesi	51	40.74	9.29

En yüksek kaygı puanı ortalamasına sahip fakülte FEF ($\bar{x} = 44.65$) iken, FTR Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin kaygı puanları ortalaması ise ($\bar{x} = 37.96$) en düşük bulunmuştur.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokullara göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı ANOVA ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Fakülte/Yüksekokullara Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	23.36165	6	389.361	5.216	0.000
Gruplar İçi	86067.041	1153	74.646		
Toplam	88403.206	1159			

Öğrenim görülen fakülte/yüksekokullara göre öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tablodan görülmektedir ($p < 0.05$). Bu farklılığın hangi fakülte/yüksekokullar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Fakülte/Yüksekokullara Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin Bonferroni Testi Sonuçları

Gruplar		Ortalama Fark	Standart Hata	p
BESYO	Eğitim Fakültesi	-1.96492	1.09443	1.000
	FEF	-2.98372	1.12296	0.168
	FTR Yüksekokulu	3.70154	1.81233	0.868
	İİBF	-2.40472	1.22270	1.000
	Sağlık Yüksekokulu	-0.36650	1.31406	1.000
	Ziraat Fakültesi	0.92613	1.57677	1.000
Eğitim Fakültesi	BESYO	1.96492	1.09443	1.000
	FEF	-1.01880	0.64320	1.000
	FTR Yüksekokulu	5.66645	1.56116	0.006*
	İİBF	-0.43980	0.80478	1.000
	Sağlık Yüksekokulu	1.59841	0.93778	1.000
	Ziraat Fakültesi	2.89105	1.28019	0.506
FEF	BESYO	2.98372	1.12296	0.168
	Eğitim Fakültesi	1.01880	0.64320	1.000
	FTR Yüksekokulu	6.68526	1.58129	0.001*
	İİBF	0.57900	0.84317	1.000
	Sağlık Yüksekokulu	2.61722	0.97093	0.150
	Ziraat Fakültesi	3.90985	1.30466	0.059
FTR Yüksekokulu	BESYO	-3.70154	1.81233	0.868
	Eğitim Fakültesi	-5.66645	1.56116	0.006*
	FEF	-6.68526	1.58129	0.001*
	İİBF	-6.10625	1.65362	0.005*
	Sağlık Yüksekokulu	-4.06804	1.72227	0.385
	Ziraat Fakültesi	-2.77540	1.93020	1.000
İİBF	BESYO	2.40472	1.22270	1.000
	Eğitim Fakültesi	0.43980	0.80478	1.000
	FEF	-0.57900	0.84317	1.000
	FTR Yüksekokulu	6.10625	1.65362	0.005*
	Sağlık Yüksekokulu	2.03821	1.08474	1.000
	Ziraat Fakültesi	3.33085	1.39144	0.353
Sağlık Yüksekokulu	BESYO	0.36650	1.31406	1.000
	Eğitim Fakültesi	-1.59841	0.93778	1.000
	FEF	-2.61722	0.97093	0.150
	FTR Yüksekokulu	4.06804	1.72227	0.385
	İİBF	-2.03821	1.08474	1.000
	Ziraat Fakültesi	1.29264	1.47237	1.000

Ziraat Fakültesi	BESYO	-0.92613	1.57677	1.000
	Eğitim Fakültesi	-2.89105	1.28019	0.506
	FEF	-3.90985	1.30466	0.059
	FTR Yüksekokulu	2.77540	1.93020	1.000
	İİBF	-3.33085	1.39144	0.353
	Sağlık Yüksekokulu	-1.29264	1.47237	1.000

* p < 0.05

Öğrencilere uygulanan sürekli kaygı ölçeğinden elde edilen puanların hangi fakülte/yüksekokullar arasında anlamlı derecede farklılık gösterdiğini belirlemek için yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre:

FTR Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri; Eğitim Fakültesi, FEF ve İİBF'de okuyan öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede düşüktür. FTR Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin iş bulma konusunda diğer fakültelerde okuyan öğrencilere göre daha avantajlı olmaları bu sonucun çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Tablo 9'da öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamalarına göre sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin \bar{x} ve ss değerleri verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarının Özet İstatistik Sonuçları

Ağırlıklı Genel Not Ortalaması	n	\bar{x}	ss
1-1.99	31	45.48	7.571
2-2.99	814	43.17	8.527
3-4	315	43.81	9.329

Ağırlıklı genel not ortalaması 1-1.99 aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması 45.48, 2-2.99 aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması 43.17, 3-4 aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması 43.81 olarak bulunmuştur. Her üç grubun sürekli kaygı puanları ortalamaları düşük kabul edilen 20-39 aralığından yüksek çıkmıştır. Yani ağırlıklı genel not ortalamalarına göre öğrenciler orta düzeyde kaygıya sahiptir.

Öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamalarına göre sürekli kaygı puanı ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı ANOVA ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	230.253	2	115.126	1.511	0.221
Gruplar İçi	88172.953	1157	76.208		
Toplam	88403.206	1159			

Tablo incelendiğinde öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamalarına göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamasına göre benzer kaygılar taşıdıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 11’de araştırmaya katılan öğrencilerin anne-babalarının kendilerine gösterdiklerini ifade ettikleri tutumlara göre sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin özet istatistik değerleri verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Anne-Baba Tutumlarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarının Özet İstatistik Sonuçları

Anne-Baba Tutumu	n	\bar{x}	ss
İlgisiz	37	44.97	7.697
Otoriter	230	44.86	8.666
Demokrat	893	42.97	8.751

Her grup için sürekli kaygı puanı düşük kabul edilen 20-39 aralığından yüksek bulunmuştur. Ailesinin ilgisiz olduğunu ifade eden öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının ($\bar{x}=44.97$) en yüksek, ailesinin demokrat olduğunu belirten öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının ($\bar{x}=42.97$) en düşük olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anne-baba tutumlarına göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasındaki farklılığı istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı ANOVA ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Anne-Baba Tutumlarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	750.791	2	375.396	4.955	0.007
Gruplar İçi	87652.415	1157	75.758		
Toplam	88403.206	1159			

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin anne-baba tutumlarına göre sürekli kaygı puanı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni testi sonuçları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Anne-Baba Tutumlarına Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin Bonferroni Testi Sonuçları

Gruplar	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
İlgisiz	Otoriter	0.10341	1.54172	1.000
	Demokrat	1.99985	1.46026	0.513
Otoriter	İlgisiz	-0.10341	1.54172	1.000
	Demokrat	1.89644	0.64360	0.010*
Demokrat	İlgisiz	-1.99985	1.46026	0.513
	Otoriter	-1.89644	0.64360	0.010*

* $p < 0.05$

Anne-babasını otoriter olarak ifade eden öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması ile anne-babasını demokrat olarak tanımlayan öğrencilerin sürekli kaygı

puanları ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır. Anne-babasını otoriter olarak tanımlayan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması demokrat olarak tanımlayanların sürekli kaygı puanları ortalamasına göre daha yüksek bulunmuştur. Ailesinin kendisine otoriter tutum sergilediğini ifade eden öğrencilerde oluşan baskı nedeniyle kaygı puanlarının daha yüksek olduğu yorumunu yapabiliriz.

Tablo 14'te öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin \bar{x} ve ss değerleri verilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirlerine Göre Sürekli Kaygı Puanlarının Özet İstatistik Sonuçları

Ailenin Ortalama Aylık Geliri	n	\bar{x}	ss
0-799 TL	170	45.22	9.011
800-3.499 TL	895	43.26	8.609
3.500 TL +	95	41.54	8.933

Tablo incelendiğinde ailesinin ortalama aylık geliri 0-799 TL aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanı ortalamasının 45.22, ailesinin ortalama aylık geliri 800-3.499 TL aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanı ortalamasının 43.26 ve ailesinin ortalama aylık geliri 3.500 TL ve üzeri olan öğrencilerin sürekli kaygı puanı ortalamasının 41.54 olduğu görülmektedir. Ailenin ortalama aylık gelir miktarı arttıkça öğrencilerin kaygı puanları ortalamasının azaldığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirine göre sürekli kaygı puanı ortalamaları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirlerine Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	910.906	2	455.453	6.023	0.002
Gruplar İçi	87492.300	1157	75.620		
Toplam	88403.206	1159			

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirine göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Ailenin gelir durumuna göre öğrencilerin yaşadıkları kaygı farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Bonferroni testi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirlerine Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin Bonferroni Testi Sonuçları

Gruplar	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
0-799 TL	800-3.499 TL	1.96349	0.72754	0.021*
	3.500 TL +	3.68204	1.11392	0.003*
800-3.499 TL	0-799 TL	-1.96349	0.72754	0.021*
	3.500 TL +	1.71855	0.93834	0.202

3.500 TL +	0-799 TL	-3.68204	1.11392	0.003*
	800-3.499 TL	-1.71855	0.93834	0.202

* p < 0.05

Tablo 16 incelendiğinde ailesinin ortalama aylık geliri 0-799 TL ve 800-3.499 TL ile 0-799 TL ve 3.500 TL+ olan öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Ailesinin ortalama aylık geliri 0-799 TL aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması, ailesinin ortalama aylık geliri 800-3.499 TL aralığında ve 3.500 TL+ olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir. Ekonomik durumun düşük olması öğrencilerin kaygı düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin barındıkları yerlere göre sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin özet istatistik değerleri Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Barındıkları Yerlere Göre Sürekli Kaygı Puanlarının Özet İstatistik Sonuçları

Barınılan Yer	n	\bar{x}	ss
Devlet Yurdu	272	45.25	7.84
Özel Yurt	104	45.27	8.92
Apart	103	43.41	8.24
Ev	681	42.39	8.96

Evde kalan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının en düşük, özel yurttan kalan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının en yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin barındıkları yerlere göre sürekli kaygı puanları ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Öğrencilerin Barındıkları Yerlere Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	1987.712	3	662.571	8.863	0.000
Gruplar İçi	86415.494	1156	74.754		
Toplam	88403.206	1159			

Tablodan öğrencilerin barındıkları yerlere göre sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu görülmüştür (p < 0.05). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Öğrencilerin Barındıkları Yerlere Göre Sürekli Kaygı Puanlarına İlişkin Bonferroni Testi Sonuçları

Gruplar	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
Devlet Yurdu	Özel Yurt	-0.02885	0.99680	1.000
	Apart	1.83252	1.00030	0.403
	Ev	2.85646	0.62016	0.000*

Özel Yurt	Devlet Yurdu	0.02885	0.99680	1.000
	Apart	1.86137	1.20190	0.730
	Ev	2.88531	0.91025	0.009*
Apart	Devlet Yurdu	-1.83252	1.00030	0.403
	Özel Yurt	-1.86137	1.20190	0.730
	Ev	1.02394	0.91408	1.000
Ev	Devlet Yurdu	-2.85646	0.62016	0.000*
	Özel Yurt	-2.88531	0.91025	0.009*
	Apart	-1.02394	0.91408	1.000

* p < 0.05

Evde kalan öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri ile devlet yurdu ve özel yurttaki kalan öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Evde kalan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması, devlet yurdu ve özel yurttaki kalan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamalarına göre anlamlı derecede düşüktür.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın yapıldığı 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı'nda, üniversiteye giriş yılı 2010 olan öğrenciler son sınıfta öğrenim görmekteydiler. 2008 ve 2009 yılı girişli öğrencilerin okulu zamanında bitiremeyen, 2011 yılı girişli öğrencilerin ise üst sınıftan ders alan başarılı öğrenciler olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin üniversiteye giriş yılı ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin üniversiteye giriş yıllarına göre benzer kaygılar yaşadıklarını söyleyebiliriz. Bu sonuç Kaya ve Varol (2004)'ün çalışmalarında elde ettikleri sonuç ile benzerdir. Kaya ve Varol (2004)'da sınıflara göre kaygı düzeyleri arasında önemli bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Çakmak ve Hevedanlı (2004) ve Çakmak ve Hevedanlı (2005) ise öğrencilerin sınıflara göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemişlerdir.

Araştırmada cinsiyetin öğrencilerin kaygı puanları üzerinde farklılık yaratan bir etken olduğu sonucuna ulaşılmış, kız öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasının erkek öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatür taraması yapıldığında cinsiyetin kaygıya olan etkileri hakkında tutarlı sonuçlar elde edilmediği görülmüştür. Bazı çalışmalarda bu çalışmada olduğu gibi kız öğrencilerin kaygı düzeyleri erkek öğrencilerin kaygı düzeylerine göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (Kaya ve Varol, 2004; ; Çakmak ve Hevedanlı, 2005; Akgün, Gönen ve Aydın, 2007; Dursun ve Aytaç, 2009; Yılmaz, Dursun, Güzeller ve Pektaş, 2014). Bazı araştırma sonuçlarına göre ise kaygı düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Çakmak ve Hevedanlı, 2004; Tümkiye, Aybek ve Çelik, 2007)

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte/yüksekokullara göre sürekli kaygı düzeyleri arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. FTR Yüksekokulu'nda okuyan

öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri; Eğitim Fakültesi, FEF ve İİBF’de okuyan öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Bunun sonucunda FTR Yüksekokulu’nda okuyan öğrencilerin daha az kaygı yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Çalışmada ağırlıklı genel not ortalamasının kaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık yaratan bir etken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamasına göre benzer kaygılar yaşadıklarını söyleyebiliriz. Araştırmada elde edilen sonuç Çakmak ve Hevedanlı (2005), Kaya ve Varol (2004), Yılmaz ve diğer., (2014) ile benzerdir. Bu çalışmalarda da öğrencilerin başarılarını algılamalarına göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Akgün, Gönen ve Aydın (2007) ve Çakmak ve Hevedanlı (2004) üniversitedeki başarı ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğunu belirlemişlerdir.

Anne-babasının kendilerine otoriter tutum sergilediğini ifade eden öğrencilerin sürekli kaygı puanları, ailesinin demokratik tutum gösterdiğini belirten öğrencilerin sürekli kaygı puanlarına göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu çalışmada olduğu gibi Akgün, Gönen ve Aydın (2007), Çakmak ve Hevedanlı (2004), Çakmak ve Hevedanlı (2005) anne-baba tutumlarını otoriter olarak algılayan öğrencilerin kaygı düzeylerinin demokratik olarak algılayanların kaygı düzeylerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tümerdem (2007) ise anne-baba tutumunun öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan farklılık yaratan bir etken olmadığını belirtmiştir.

Araştırmada ailesi farklı gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ailesinin ortalama aylık geliri 0-799 TL aralığında olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalaması, ailesinin ortalama aylık geliri 800-3.499 TL aralığında ve 3.500 TL+ olan öğrencilerin sürekli kaygı puanları ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Kaya ve Varol (2004)’da ekonomik duruma göre kaygı düzeyleri arasında farklılık olduğunu belirlemiştir. Buna karşın yapılan bazı çalışmalarda öğrencilerin kaygı düzeylerinin ekonomik durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (Çakmak ve Hevedanlı, 2004; Çakmak ve Hevedanlı, 2005; Akgün, Gönen ve Aydın, 2007; Tümerdem, 2007; Yılmaz ve diğer., 2014).

Çalışmada barınılan yer faktörünün öğrencilerin kaygı düzeyleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evde barınan öğrencilerin kaygı düzeylerinin, devlet yurdu ve özel yurttan kalan öğrencilerin kaygı düzeylerine göre anlamlı derecede düşük olduğu tespit edilmiştir. Çakmak ve Hevedanlı (2004), yurttan barınan öğrencilerin kaygı düzeylerinin evde barınan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Akgün, Gönen ve Aydın (2007)’e göre barınma durumlarına göre kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir farklılık yoktur.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre üniversite son sınıfta okuyan öğrenciler orta düzeyde kaygı yaşamaktadırlar. Öğrencilerde görülen kaygı

düzeyleri üniversiteye giriş yılı ve ağırlıklı genel not ortalamasına göre farklılık göstermezken; cinsiyet, öğrenim görülen fakülte/yüksekokul, anne-baba tutumu, ailelerin ortalama aylık geliri ve barındıkları yer değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Kaynakça

Akgün, A., Gönen, S., ve Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299. <http://www.esosder.com/dergi/20283-299.pdf> (Erişim Tarihi: 10.04.2013).

Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M. (2004). Biyoloji öğretmen adaylarının kaygılarını etkileyen etmenler. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı 6-9 Temmuz 2004. Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/168.pdf> (Erişim Tarihi: 18.09.2014).

Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127. <http://www.esosder.com/dergi/14115-127.pdf> (Erişim Tarihi: 10.03.2013).

Dursun, S. ve Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 71-84.

Işık, E. (1996). Nevrozlar, Kent Matbaası, Ankara.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 31-63.

Köknel, Ö. (1989) Genel ve Klinik Psikiyatri, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul.

Öner, N. (1977). Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanterinin Türk Toplumundaki Geçerliliği, Doçentlik Tezi, Ankara.

Öner, N. ve Le Compte A. (1985). Durumluk-sürekli kaygı envanteri el kitabı, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Öner, N. (2009). Türkiye’de kullanılan psikolojik testlerden örnekler: bir başvuru kaynağı, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Özkan, K. K. (2011). Kaygı (Anksiyete). <http://www.sokrates-psikiyatri.com.tr/index.php/makaleler/detay/18> (Erişim Tarihi: 20.09.2014)

Sesti, A. M. (2000). State-Traid Anxiety inventory in medication clinical trials, *QoL Newsletter*, 25, 15-16.

TDK.Kaygı, <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=comgts&kelime=KAYGI> (Erişim Tarihi: 10.07.2014)

Tümerdem, R. (2007). Dicle üniversitesi eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesi kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik*

Kamile ŞANLI KULA ve Turan SARAÇ

Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20), 32-45. <http://www.esosder.com/dergi/203245.pdf>
(Erişim Tarihi: 20.04.2013)

Tümkiye, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2), 953-974.

Varol, Ş. (1990). Lise son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Yılmaz, İ.A., Dursun, S., Güzeller, E.G. ve Pektaş, K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi: Bir Örnek Çalışma. Electronic Journal of Vocational Colleges, 4(4), 16-26. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ejovoc/article/view/5000087399> (Erişim Tarihi: 22.02.2016)